העולם הזה

· בלי משוא פנים ·

רחוב גליקסון 8, תל־אביב, טלפון 26785, ת. ד. 136. מען למברקים: „עולמפרס". המוציא לאור: העולם הזה בע"מ. דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 62239. ההפצה: דוד טופל ובניו, תל־אביב. המערכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העורך הראשי: אורי אבנרי

ראש המערכת: שלום כהן

עורך משנה: דוב איתן

עורך כיתוב: סילבי קשת

עורך תבנית: אהרון צור

כתב בכיר: אלי תבור

צלם המערכת: אריה סרו

חברי המערכת: מנשה בר־דיין, שייע גלזר, לילי גלילי, דויד חורוביץ, רותי ורד, אברהם חרמון, עטאללה מנצור, אלכס מסים, אביבה סטה, עמוס קינן, שלמה קרו.

העתון הנקרא ביותר במדינה

קורא יקר,

אין ספק שכבר שמעת על הנח"ל. אולי אפילו על אנשי הגח"ל („גיוס חוץ־לארץ") שעלו לארץ בימי מלחמת־תש"ח, ואנשי המח"ל („מתנדבי חוץ־לארץ") שבאו אז כמתנדבים זמניים מן המערב. פעם היה קיים אפילו שח"ל („שרות־חלוצי־לישראל"), תנועת־נפל של מפא"י. אולם האם שמעת אי־פעם על יח"ל?

אלה ראשי־התיבות של מושג חדש, ששמעתי עליו החודש בפעם הראשונה: „ישראלי־חוץ־לארץ". המכתב שהעמיד אותי על תופעה לאומית חדשה זו נשא את כתובת־השולח „מיל־שטראסה, מינכן". זהו רחוב הידוע לשימצה בכל אירופה, כמרכז הספסרות ועסקי השוק־השחור, בעל צביון יהודי מובהק — מעין אח־תאום לרחוב ליליינבלום בתל־אביב.

בעל הבשורה הוא אחד רפאל מרלין, שכתב מכתבים נמרצים אלי, אל מערכת השבועון הגרמני דר שפיגל, שכתב עלינו כתבה, ואל אחד האזרחים הישראליים שכתבו לשבועון הגרמני ותמכו בדעותינו (העולם הזה 1083). כותב איש זה, בין השאר: „אנחנו, הישראלים־של־חוץ־לארץ, (בגרמנית: Auslands Israelis) זקוקים לכל כוחותינו כדי לקיים את מדינת־היהודים המוקפת אויבים." אחר־כך הוא שופך עלינו קיתון של השמצות, על שהוצאנו, כביכול, לעז על המדינה.

היתה זאת תופעה כה משעשעת שלא יכולתי לענות לאיש זה ברצינות. אולם פאול הרמן שידלוף מנהריה, האיש שכתב לשפיגל מכתב ושקיבל מכתב־השמצה מידי יח"ל זה, לא התאפק. „כנראה שאדוני אינו יודע עדיין," כתב, „כי מאז הקמתה של מדינת ישראל חוסל מצב־הביניים של היהודים. או שאדם הוא ישראלי, או שהוא אזרח במדינה אחרת... ישראלי־חוץ־לארץ הם רק אותם הנוסעים לחוץ־לארץ בשליחות המדינה, הלומדים שם או מבלים חופשה... אך לא אותם שהיגרו חזרה לגרמניה, והפכו אזרחים גרמניים."

מסתבר שבעולם ישנן כיום שתי פזורות: פזורה יהודית ופזורה ישראלית. חומר נוסף לבעלי־הטיעון המטפלים במשבר הממשלתי ובויכוח על הדת והלאום.

★ ★ ★

אותו יח"ל לא היה היחיד שכתב לי מגרמניה. מאז פירסם דר שפיגל את מאמרו עלינו, ואת סידרת המכתבים שבאו בעקבותיו, כתבו לי כמה וכמה גרמנים נוצרים, שהתענינו ברעיון הפדרציה השמית, אותו השמעתי באוזני הכתב הגרמני.

בגרמניה ישנו חינוך רחב (ולא תמיד חיובי) למחשבה מדעית גיאו־פוליטית, העוסקת במרחבים גדולים. יש בה גם חוג משכיל רחב המבקש ליצור איחוד אירופי, ושרעיון של איחוד שמי דומה קרוב על כן ללבו.

כך כותבת לי קוראה אחת, גברת דוקטור גינה גרנר־שנבואר, בין השאר: „השקפת כב׳, כי רק בפדרציה כל־שמית ימצאו היהודים עמדה המתאימה למהותם, היא הגיונית בהחלט ועקבית מבחינה גיאו־פוליטית. אולם יש לצפות למאמצי־חבלה הן מצד ה„מתבוללים" היהודים, והן מצד ה„אנטי־שמים" הארים והלא־אריים..."

מכתב נחמד במיוחד קיבלתי מזוג סטודנטים — צעיר ואשתו — מברלין, האומרים שיסדו חוג פרטי של נוצרים המתעניינים בבעיות ישראל. אולם, כך הם אומרים, האינפורמציה הניתנת להם מחוגים ישראליים רשמיים היא חד־צדדית מאד, ואינה משכנעת. שמא אוכל לספק להם אינפורמציה נוספת, שתתן להם הבנה רחבה יותר של בעיות ישראל והשקפות הישראלים?

זהו חיזוק נוסף לטענתו של שלום כהן במדור זה לפני שבוע: ככל שישוכנע העולם שאין לישראל רק קול אחד, אלא שאנו אומה בעלת קולות רבים ודעות רבות, רק תגבר האהדה למדינה. שום תעמולה רשמית — ובמיוחד תעמולה שיגרתית, חדגונית ועקשנית — לא תוכל לבוא במקומו של ויכוח חופשי של ציבור נאור, המתלבט בכנות ובגלוי בבעיות קיומו.

★ ★ ★

בחדשים האחרונים הולכים ומתרבים המקרים בהם טוענים אנשים כי „נציגי העולם הזה" היו אצלם, ערכו חקירה ואיימו כל מיני איומים. בכל המקרים האלה העלתה חקירה קצרה מצדנו כי שום איש מאנשי המערכת לא היה מעורב בדבר.

במקרה אחד מסרנו איש מסויים למשטרה, אחרי שהושמעה הטענה כי הציג את עצמו ככתב העולם הזה וכי ניסה לסחוט כספים. האיש זוכה במשפט מחוסר הוכחות. במקרה אחר הושמעה (ופורסמה) טענה דומה. גילינו את הצעיר המעורב ונמצא כי הטענה היתה שקר. אולם יתכן כי חוגים מסויימים מבקשים באמצעות פרובוקציות מסוג זה להבאיש את ריחנו ברבים.

על כן, לידיעת כל מי שהדבר עלול לנגוע לו:

כל נציגי העולם הזה נושאים תעודות־כתב רשמיות מטעם המערכת. התעודה נושאת את תמונת הכתב, את חותמת המערכת ואת חתימתי. אם מופיע אצלך אדם המתימר לייצג את המערכת, ושאינו מציג לפני בקשתך את התעודה הזאת — נא להודיע על כך למערכת, ובמקרה הצורך למשטרה.

שלום כהן

מכתבים

דיוני דיין

מאמרו האחרון של העורך אודות יורש היצר (העולם הזה 1083) היה שיעור מאלף כיצד אפשר להציג אדם, בהגינות, בתבונה ובנימוס, ככלי ריק. שבע בעיות היסוד של המדינה, עליהן תובע העורך את חוות דעתו של דיין, הן אולי באמת בעיות היסוד של קיומנו, אולם מדוע חייב דווקא דיין לתת עליהן תשובה? בן־גוריון כבר הוכיח שאפשר להוביל מדינה מבלי שתהיה לו דיעה כמעט אף לא באחת מבעיות אלה.

שמחה רוט, תל־אביב

אינני מבין מדוע כל הרעש שמקימים, גם אתם בין השאר, סביב הופעותיו של הגנרל דיין. סבורני שדווקא יריבי מפא"י היו צריכים להיות מעוניינים שהגנרל יוסיף להופיע בפומבי ולפטפט בכל אוות נפשו. כל הופעה מעין זו היתה חושפת ביתר בהירות את העדר כל קו מחשבתי הגיוני בין צעירי מפא"י, מבריחה את הנוער ממפלגת זקנים זו.

איתמר שחרץ, ירושלים

אתם מעריכים את כוחכם יותר מדי ומזלזלים מדי בכוחו של היריב. אתם מתעלמים מן העובדה, שמשה דיין, למרות חסרונותיו והביקורת עליו, יהיה מנהיגה של מדינה זו על אפס וחמתם של יריבי מפא"י. ומשה דיין אינו בן־גוריון. כאשר יגיע יומו הוא ידע לפרוע את חשבונותיו עמכם ביתר כשרון מקודמו.

ב. ע., תל־אביב

... דיקטטורה צבאית היא הפתרון היחיד להוצאת המדינה מן הבוץ. אולי אין לדיין דיעות ברורות בבעיות מדיניות גבוהה, אולם אין ספק שרק אדם מסוגו, באם יתפוס את השלטון, מסוגל לחסל את השחיתות והרקבון המפלגתי במדינה ולהעלותה על דרך הממלכתיות.

ר. יוסף, באר־שבע

המקום הנכון

צוטטתי (העולם הזה 1083) כאילו אני מציע, בעקבות התערבותו של מר תדי קולק בעניני אמנות, את פיטוריו של האיש האומלל מטעמים אסתטיים. לא היתה לי כל כוונה לפגוע בציפור הנפש של פקיד ישראלי, ובמידה וגרמתי עגמת נפש בדברי הנחפזים, הריני מתנצל על כך בפומבי. שהרי ידוע לי מה יקרה משרתם בעיני אנשים מסויימים. תחת זאת, היה חוש הצדק והיושר שבי בא על סיפוקו המלא, אילו נהגו במר קולק כשם שהוא נהג בתמונתו של מר זריצקי, והיו תולים גם אותו באיזו פינה אפלה.

יורם מטמור, תל־אביב

מרוב אדונים...

משום מה, אחת לארבע שנים, כשמתקרב מועד הבחירות, אתם מגלים את פרצופכם. אני אומר זאת אחרי הכתבה על שלמה בן־יוסף (העולם הזה 1081), בה אתם מדגישים את אומץ ליבו הרב. איפה המשמעות הפנימית או הצבאית בארגון הצבאי הלאומי? יוזמה פרטית כמו זו, בה אתם מנסים לפאר את תנועת החרות, היא ודומות לה, הביאה הרבה אסונות על העם. אם אתם מנסים למצוא נקודות אור באצ"ל, אני שואלכם, איפה נמצאים אנשים אלו עתה והיכן הם שירתו בצה"ל? אני משרת בחיל מוצנח ושם כמעט ולא פגשתי באנשי חרות או אוהדים להם.

דן ישראלי, קרית־חיים

זכור לי כי רבים טענו שאתם קומוניסטים אחרי שכתבתם על בעיות המיעוטים וסבלם, ואחרי ששלחתם את שלום כהן למוסקבה לפסטיבל הנוער. זכור לי כי הציגו אתכם גם כשליחי הריאקציה והקפיטליזם. אחרי המאמרים שלכם על תנועת החרות ומנהיגיה, האשימו אתכם בפאשיזם. היום, אחר שקראתי את מאמרו של העורך „בצל הגרדום" (העולם הזה 1082), אותו קראתי בנשימה עצורה, אחרי שקראתי את הצעתו של העורך כי עלינו לבחור במשטר עליו יתנוסס דגל הסוציאליזם החופשי, אני בטוח שיאשימו אתכם שאתם כפא"יניקים.

ג. אילת, רעננה

משני עברי טוקיו

תמהתי במקצת על כתבתכם האחרונה „טוקיו: סבוטג׳ה?" (העולם הזה 1083). האם אין היא סותרת את שתי כתבותיכם הקודמות על חרפת טוקיו?

מוניה סגל, רמת־גן

לא. העולם הזה מצא לנכון לפרסם את טענות שני הצדדים, המאשימים זה את זה באחריות לחרפה, הן למען ההגינות והן מתוך ההנחה ששני הצדדים צודקים בהאשמותיהם ההדדיות.

מלכת המים של הקוראה גלזר

אינני מבין איך יכולתם להאמין על כדורגלן כמו נחום סטלמך, שהוא יהיה מעוניין בכשלון נבחרת ישראל, מתוך סיבות אישיות. הן רק לפני כמה חודשים הענקתם לו את תואר איש השנה בספורט.

יהושע שליט, פתח־תקוה

יפה עשיתם שגיליתם את פרצופו האמיתי של עסקן הכדורגל זלמן קליאוט. זמן רב הייתי בדיעה שאתם מבכרים לגלות את פרצופם של עסקני הכדורגל המושחתים של הפועל בלבד. סיפוריכם אודות קליאוט הוכיחו לי את ההיפך. בקשר לכך יעניין אתכם בודאי סיפור קטן אודות רמתו של האיש הזה. לפני שנים אחדות, כאשר עסקיו המפוקפקים של זלמן קליאוט בהפועל התגלו והוא קיבל מכתב פיטורין, אסף קליאוט את שחקני הפועל דאז בעת אימון באיצטדיון, והקריא להם את מכתב הפיטורין. תוך כדי הקראת המליצות, שלא חסכו יחד עם הפיטורין מחמאות בשבחו של קליאוט, הקריא לפתע זלמן את המשפט: „הנענו לשייע." החברה לא הבינו מה שייך שייע גלזר לענין, וגם קליאוט עצמו תפס כי נכשל בלשונו. רק אחר כך התברר כי במכתב היה כתוב: „הנענו לשיאים," וקליאוט הפך זאת ל„הנענו לשייע."

כדורגלן לשעבר, תל־אביב

בכתבתכם האחרונה על שערורית טוקיו מצאתם טעם לגנאי במכתב שפירסם נחום סטלמך בחרשות־הספורט, בו יצא בגינוי חריף על מאמנו. למרות שאני סבור כמובכם שצעד מעין זה מהוה מעשה חסר תקדים שאסור להתירו, אינני מבין איך יכולתם אתם להשמיע טענה מעין זו, שעה ששייע גלזר מפרסם מעל גבי עתונכם האשמות הרבה יותר המורות ממה שקרה בטוקיו.

אילן חפץ, חולון

לשייע גלזר לא היה כל חלק שהוא ברשימות שהופיעו בהעולם הזה אודות חרפת טוקיו. רשימותיו של שייע בהעולם הזה לא היו מעולם ביקורתיות או מאשימות, אלא תיאורים אישיים על מאורעות ספורט.

מים למעינה

אנו החתומים מטה, תושבי הכפר תרשיחה הערביים, פונים אליכם בענין הבא: „זו השנה השלישית שבחדשי הקיץ מפסיקים לנו את המים, וכל תושבי הכפר תרשיחה (מעונה), היהודים והערבים, לא מקבלים מים. הסיבה לכך היא בזאת, שהתושבים היהודים בכפר משתמשים במים ללא מונים, ואינם משלמים עבור המים, דבר שאינו מאפשר לועד הכפר לשלם את החוב עבור המים לחברת מקורות.

הננו מודיעים בזה שכל התושבים הערביים בכפר מקבלים מים דרך מונים, ואין כל פיגור בתשלום עבור המים מצד התושבים הערביים. אין כל סיבה שאנו נסבול בעד פיגור של אחרים. הננו מבקשים, איפוא, שלא לנתק את המים שלנו כל זמן שאנו לא מפגרים בתשלום. לתת לנו קו ישיר מהקו הראשי, על חשבון מה ששילמנו עבור רשת המים.

ייסוף נחלה טנוס יעיד 20, תרשיחה

הזכות ללמוד

קראתי את מכתבה של אסתר ו. מתל־אביב (העולם הזה 1082) וסבורני שאנו מזהים ביחס לבעיות שהתעוררו, סביב מצבו של המיעוט הערבי תחת הממשל הצבאי בישראל. אבל מהו יש נקודה שרומני שאסתר לא עמדה מספיק עליה, והיא שאלת הלימודים באוניברסיטה. אני נפגש יום־יום עם סטודנטים יהודיים שבאו לאחרונה מאחת מארצות־ערב. יש לציין כי רמתם בלימודים מפליאה לא רק את חבריהם, אלא אף את מרציהם. לכן אני בטוח שגם את היית זוכה ללימודים באוניברסיטה ערבית, כמו כולם, אילו היית נתינה יהודיה של מדינה ערבית. יש עוד משהו שיעניין אותך ודאי. האמיני לי, אסתר, כי חוגי המימשל הצבאי ניסו כבר בעבר למנוע בעדי מלהמשיך בלימודי באוניברסיטה, על־ידי שלילת רשיון התנועה שלי. אמנם בהתערבות מוסדות אחראיים חזרו בהם ויתרו.

עבד אל חמיד פרוג'י, קלנסואה

סקס למועמדות

אני שולחת לכם בזה מועמדת חדשה למלכת המים. היא צוירה לפי דגם של אחת מהנערות שכבר הציגה את עצמה כמועמדת, ולפי דעתי היא בעלת הגוף המושלם והנאה ביותר מכל השאר, על כן המחשתי אותה בציור. אם יש ברצונכם, אוכל להמחיש גם את שאר המועמדות ולעשותן יותר סקסיות.

עדה גלזר, רחובות

תודה לקוראת גלזר על עזרתה בהנצחת המועמדות (ראה ציור), אבל אם מדברים כבר על סקס, הרי שעדיף האוריגינל.

תיקוני טעויות

עשיתם עוול גדול לשושנה שמחה, נערת השבוע שלכם (העולם הזה 1081). היא אמנם ציירת נלהבת, אולם בניגוד למה שכתבתם היא אינה יוצאת לצור בשבתות, כפי שפירסמתם בטעות. היא נערה דתית. מה אתם רוצים, שיהיו לה עוד צרות מנטורי־קרתא?

חבר, ירושלים

במדור רדיו (העולם הזה 1083), ביקרתם קשות את התכנית קיבוץ גלויות. אני שלם עמכם בביקורתכם על תכנית זו, אולם מדוע הייתם צריכים להדביק את שמו של יעקב בן־הרצל לביקורת, בציינכם כי הוא נמנה עם עורכי התכנית?

גרשון שניידר, תל־אביב

הקורא שניידר צודק. ליעקב בן־הרצל אין חלק בסדרה זאת.